

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2005
IV. volební období

932

Návrh

poslanců Josefa Janečka, Jaroslava Krákory, Viléma Holáně, Vladimíra Říhy a
dalších

na vydání

**zákona o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými
výrobky a o změně souvisejících zákonů**

„ZÁKON
ze dne 2005

**o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky a o změně
souvisejících zákonů**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ
OCHRANA PŘED ŠKODAMI PŮSOBENÝMI
TABÁKOVÝMI VÝROBKÝ

Hlava I
Obecná ustanovení

§ 1

Tento zákon stanoví

- a) opatření směřující k ochraně před škodami na zdraví působenými tabákovými výrobky,
- b) opatření omezující dostupnost tabákových výrobků,
- c) působnost správních úřadů a orgánů územních samosprávných celků při tvorbě a uskutečňování programů preventivního řešení problémů způsobených užíváním tabákových výrobků.

§ 2

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- a) tabákovým výrobkem výrobek určený pro kouření (tabák, který hoří), šňupání nebo žvýkání (bezdýmý tabák), vyrobený buď zcela nebo jen částečně z tabáku;
- b) tabákem přirozeně nebo uměle sušené listy rostliny druhu tabák obecný včetně geneticky modifikovaného tabáku;
- c) tabákovou potřebou prostředek sloužící k užívání tabákových výrobků, zejména tabatěrky, cigaretové špičky, cigaretový papír pro ruční výrobu, pomůcky pro balení cigaret, pomůcky pro čištění dýmek, dýmky, nůžky na doutníky, s výjimkou zápalek, zapalovačů a potřeb, které plní funkci uměleckého předmětu;
- d) prodejem tabákových výrobků prodej konečnému spotřebiteli;
- e) prodejnu provozovna¹⁾, určená k prodeji zboží a poskytování služeb kolaudačním rozhodnutím podle zvláštního právního předpisu²⁾;
- f) velkoplošnou prodejnu prodejní prostory obchodních domů, nákupních středisek a velkoobchodů se specializovanými odděleními nebo pulty;
- g) smíšenou prodejnu prodejna vybavená pro prodej potravin a ostatního zboží;
- h) samoobslužným prodejem prodej s účastí spotřebitelů při výběru nabízených potravin;

¹⁾ § 17 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ Zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

- ch) zařízením společného stravování zařízení poskytující stravovací služby podle zvláštního právního předpisu³⁾;
- i) kouřením aktivní činnost spočívající v přijímání účinků kouře vznikajícího při hoření tabákových výrobků;
- j) šňupáním aplikace bezdýmého tabáku vdechem do nosních dutin;
- k) žvýkáním vkládání listů tabáku nebo papírových sáčků s tabákem do úst a jeho žvýkání;
- l) rizikovým užíváním způsob užívání tabákových výrobků, který dosud nezpůsobil zřejmé poškození tělesného zdraví uživatele, ale který v případě pokračování takové poškození může způsobit;
- m) škodlivým užíváním způsob užívání tabákových výrobků, vedoucí k poškození tělesného zdraví uživatele;
- n) závislostí na nikotinu chorobný stav, ve kterém postižená osoba nejméně po dobu jednoho měsíce nebo v kratších obdobích opakovaně v průběhu dvanácti měsíců vykazuje nejméně tři z těchto znaků:
 1. silnou touhu nebo nutkání užívat látku,
 2. potíže v kontrole užívání látky, a to pokud jde o začátek a ukončení nebo množství látky,
 3. tělesný odvykací stav, jestliže je látka užívána s úmyslem zmenšit jeho příznaky, což je zřejmé z typického odvykacího syndromu pro tu kterou látku nebo z užívání stejné (nebo velice příbuzné) látky se záměrem zmenšit nebo odstranit odvykací příznaky,
 4. průkaz tolerance jako vyžadování vyšších dávek látek, aby se dosáhlo účinku původně vyvolaného nižšími dávkami,
 5. pokračování v užívání přes jasný důkaz zjevně škodlivých následků;
- o) škodami působenými tabákovými výrobky škody, které zahrnují poškození zdraví, zejména závažná chronická onemocnění, poškození plodu v těhotenství, předčasná úmrtí, dále ekonomické škody související s užíváním tabáku, požáry a kriminalitu;
- p) návykovými nemocemi poruchy zdraví, vyvolané tabákovými výrobky;
- q) primární prevencí soubor informativních, výchovných, administrativních a dalších opatření, jejichž cílem je snižovat poptávku po tabákových výrobcích osob, které nejsou dosud jejich uživateli ani osobami na nich závislými, a předcházet jejich užívání;
- r) sekundární prevencí soubor diagnostických postupů, léčebných, resocializačních a výchovných opatření, jejichž cílem je předcházet vzniku a rozvoji závislosti a vzniku dalších škod na zdraví u osob, které již tabákové výrobky užívají nebo se na nich staly závislými;
- s) terciární prevencí soubor léčebných a sociálních opatření, jejichž cílem je snižovat rizika související s užíváním tabákových výrobků a zdravotní a sociální poškození u osob, které tyto látky užívají nebo užívaly a soubor opatření sloužící k zabránění návratu do nemoci vzniklé v důsledku užívání tabákových výrobků;
- t) léčbou závislosti soubor léčebných a sociálních opatření, jejichž cílem je trvalá a důsledná abstinence, a v případě nemožnosti dosažení tohoto cíle, snižování rizik souvisejících s užíváním tabákových výrobků a rozvoje zdravotního poškození u osob, které tyto látky užívají nebo užívaly;
- u) prevencí sekundárního poškození v důsledku užívání tabákových výrobků soubor léčebných a sociálních opatření, jejichž cílem je snižování rizika a rozvoje zdravotního poškození u osob, které tyto látky užívají a soubor opatření sloužících k zabránění

³⁾ § 23 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů.

vzniku a rozvoje nemoci vzniklé v souvislosti s užíváním tabákových výrobků, ale nikoliv jejich účinkem;

Hlava II Omezení dostupnosti tabákových výrobků a zákazy kouření

§ 3

Tabákové výrobky a tabákové potřeby lze prodávat pouze v prodejnách podle zvláštního právního předpisu¹⁾, a to na vyčleněném místě bez možnosti samoobsluhy, dále ve stáncích s prodejem denního tisku, v zařízeních společného stravování provozovaných na základě hostinské činnosti⁴⁾ nebo v ubytovacích zařízeních, s výjimkou ubytovacích zařízení určených k ubytování dětí a mládeže⁵⁾. Další omezení a zákazy prodeje tabákových výrobků a tabákových potřeb stanoví zvláštní právní předpis⁶⁾.

Zákazy a omezení prodeje tabákových výrobků a povinnosti osob prodávajících tabákové výrobky

§ 4

(1) Prodej tabákových výrobků a tabákových potřeb pomocí prodejních automatů, u nichž nelze technickým způsobem zajistit prodej osobám starším 18 let věku, nebo umístěných v prostorách, do nichž mají vstup osoby mladší 18 let, se zakazuje. Veškeré další formy prodeje, při kterých není možno ověřit věk kupujícího, se zakazují.

(2) Prodávat lze pouze uzavřené jednotkové balení cigaret s minimálním počtem 20 cigaret.

§ 5

Zakazuje se prodej výrobků napodobujících tvar a vzhled tabákových výrobků nebo tabákových potřeb ve formě potravinářských výrobků nebo hraček.

§ 6

(1) Prodávat tabákové výrobky osobám mladším 18 let se zakazuje.

(2) Prodej tabákových výrobků na kulturních, společenských a sportovních akcích určených pro osoby mladší 18 let je zakázán.

§ 7

⁴⁾ Zákon č. 455/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁾ Například zákon č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁾ § 132 a 133 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů.

(1) Fyzická osoba nebo právnická osoba prodávající tabákové výrobky je povinna umístit na místě zjevně viditelném pro kupujícího text zakazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let; text musí být pořízen v českém jazyce černými tiskacími písmeny na bílém podkladě, o velikosti písma nejméně 5 cm.

(2) Fyzická osoba prodávající tabákové výrobky musí být starší 18 let, pokud se nejedná o žáka připravujícího se soustavně na budoucí povolání v oborech hotelnictví a turismus, kuchař-číšník a prodavač.

Zákaz kouření

§ 8

- (1) Zakazuje se kouřit
- a) na veřejných místech, kterými jsou uzavřené prostory přístupné veřejnosti, prostředky veřejné dopravy, veřejně přístupné prostory budov související s veřejnou dopravou, nástupiště a čekárny veřejné silniční a drážní dopravy a městské hromadné dopravy, s výjimkou stavebně oddělených prostor ke kouření vyhrazených,
 - b) v uzavřených zábavních prostorách jako jsou kina, divadla, výstavní a koncertní sítě, dále ve sportovních halách a prostorách, kde jsou pořádána jednání,
 - c) na všech pracovištích s výjimkou uzavřených psychiatrických oddělení nebo jiných zařízeních pro léčbu závislostí.

(2) Prostory vyhrazené pro kuřáky musí jejich provozovatel označit zjevně viditelným nápisem „Prostor vyhrazený pro kouření“ nebo jiným obdobným způsobem.

§ 9

(1) Na místech, kde je podle § 8 zakázáno kouřit, je provozovatel povinen umístit u vstupu zjevně viditelný text zakazu kouření, který musí být pořízen v českém jazyce černými tiskacími písmeny na bílém podkladě na ploše o velikosti písma nejméně 5 cm a grafickou značku zakazu kouření, jejichž vzhled je stanoven zvláštním právním předpisem⁷⁾.

(2) Nedodrží-li osoba zákaz kouření v místech uvedených v § 8 odst. 1, a to ani po výzvě provozovatele, aby v tomto jednání nepokračovala nebo aby prostor opustila, je provozovatel oprávněn požádat obecní policii, ve výjimečných případech Policii České republiky, o zákrok směřující k dodržení zakazu.

⁷⁾ Nařízení vlády č. 11/2002 Sb., kterým se stanoví vzhled a umístění bezpečnostních značek a zavedení signálů, ve znění nařízení vlády č. 405/2004 Sb.

Hlava III
Opatření k předcházení a mírnění škod působených tabákovými výrobky

§ 10
Preventivní opatření

- Realizaci preventivních opatření zajišťují
- a) vláda,
 - b) Ministerstvo zdravotnictví, jde-li o opatření primární, sekundární a terciární prevence,
 - c) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, jde-li o opatření primární prevence, realizovaná v rámci minimálních preventivních programů a výchovné péče o osoby mladší 18 let a o uživatele tabákových výrobků mladší 18 let,
 - d) Ministerstvo vnitra, jde-li o opatření primární prevence pro příslušníky Policie České republiky, příslušníky městské policie, příslušníky obecní policie a žáky policejních škol,
 - e) Ministerstvo obrany, jde-li o opatření primární prevence pro příslušníky Armády České republiky,
 - f) Ministerstvo práce a sociálních věcí, jde-li o opatření primární, sekundární a terciární prevence pro oblast sociální péče,
 - g) Ministerstvo spravedlnosti, jde-li o opatření primární, sekundární a terciární prevence pro osoby ve vazbě a výkonu trestu odnětí svobody,
 - h) kraje,
 - i) obce.

§ 11
Krátká intervence

Zdravotníci pracovníci⁸⁾ jsou při výkonu svého povolání povinni u osob rizikově nebo škodlivě užívajících tabákové výrobky provést krátkou intervenci spočívající včasné diagnostice škodlivého užívání.

§ 12
Typy odborné péče poskytované osobám škodlivě užívajícím tabákové výrobky a osobám závislým na nikotinu

(1) Osobám, škodlivě užívajícím tabákové výrobky a osobám závislým na nikotinu se poskytuje odborná péče, jejímž cílem je mírnění škod na zdraví působených tabákovými výrobky. Tuto péči poskytují zdravotnická zařízení, popřípadě jiné subjekty zřízené za tímto účelem.

⁸⁾ § 2 písm. b) zákona č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta a § 2 písm. b) zákona č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních).

- (2) Typy odborné péče o osoby závislé na jsou zejména
- a) kontaktní a poradenské služby,
 - b) ambulantní léčba závislostí na nikotinu.

Hlava IV Kontrola, správní delikty a sankce

§ 13

(1) Kontrolu dodržování povinností stanovených tímto zákonem vykonává a sankce ukládá

- a) obec v přenesené působnosti,
- b) Policie České republiky,
- c) Česká obchodní inspekce,
- d) Státní zemědělská a potravinářská inspekce.

(2) Při provádění kontroly a při ukládání sankcí postupují kontrolní orgány podle zvláštních právních předpisů⁹⁾.

(3) Právnícká osoba nebo fyzická osoba, která je podnikatelem, v souvislosti se svým podnikáním se dopustí správního deliktu tím, že

- a) poruší zákaz týkající se prodeje tabákových výrobků nebo tabákových potřeb stanovený tímto zákonem nebo obecně závaznou vyhláškou obce, nebo
- b) umožní kouření na místech, na nichž je kouření tímto zákonem zakázáno.

(4) Za správní delikt podle odstavce 3 lze uložit fyzické osobě, která je podnikatelem, pokutu do 50 000 Kč nebo zákaz činnosti až na dobu 2 let, právnické osobě pokutu do 500 000 Kč nebo zákaz činnosti až na dobu 2 let. Při stanovení sankce se přihlédne k délce doby, po kterou porušování povinnosti trvalo, k okolnostem, za nichž k protiprávnímu jednání došlo a k následkům tohoto jednání.

(5) Řízení o uložení sankce lze zahájit do 1 roku ode dne, kdy se kontrolní orgány o porušení povinnosti dozvěděly, nejpozději lze sankci uložit do 5 let ode dne, kdy k porušení povinnosti došlo.

(6) Pokutu nelze uložit, byla-li za totéž jednání uložena pokuta podle jiných právních předpisů.

(7) Na řízení o správních deliktech se vztahuje správní řád.

(8) Orgán, který pokutu uložil, ji vybírá. Pokuta je příjmem státního rozpočtu, s výjimkou pokuty uložené obcí, která je příjmem rozpočtu obce.

(9) Probíhá-li souběžně několik řízení o tomtéž správním deliktu, v řízení pokračuje a dokončí je orgán, který řízení zahájil jako první.

⁹⁾ Například zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

ČÁST DRUHÁ
Změna zákona č. 200/1990 Sb.

§ 14

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění zákona č. 337/1992 Sb., zákona č. 344/1992 Sb., zákona č. 359/1992 Sb., zákona č. 67/1993 Sb., zákona č. 290/1993 Sb., zákona č. 134/1994 Sb., zákona č. 82/1995 Sb., zákona č. 237/1995 Sb., zákona č. 279/1995 Sb., zákona č. 289/1995 Sb., zákona č. 112/1998 Sb., zákona č. 168/1999 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 121/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 151/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 361/2000 Sb., zákona č. 370/2000 Sb., nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 52/2001 Sb., zákona č. 164/2001 Sb., zákona č. 254/2001 Sb., zákona č. 265/2001 Sb., zákona č. 273/2001 Sb., zákona č. 274/2001 Sb., zákona č. 312/2001 Sb., zákona č. 6/2002 Sb., zákona č. 62/2002 Sb., zákona č. 78/2002 Sb., zákona č. 216/2002 Sb., zákona č. 259/2002 Sb., zákona č. 285/2002 Sb., zákona č. 311/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 218/2003 Sb., zákona č. 274/2003 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 47/2004 Sb., zákona č. 501/2004 Sb., zákona č. 559/2004 Sb. a zákona č. 586/2004 Sb., se mění takto:

1. V § 30 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena k) až o), která včetně poznámky pod čarou č. 3o znějí:

- „k) prodá jednotlivé cigarety, neuzavřené jednotlivé balení cigaret nebo balení s menším počtem cigaret než je stanoveno zvláštním předpisem^{3o)},
- l) kouří na místech zákonem zakázaných,
- m) prodá výrobek podobný tabákovému výrobku nebo tabákové ve formě potravinářského výrobku nebo hračky,
- n) prodá tabákový výrobek nebo tabákovou potřebu v zařízení nebo na akci určených dětem a mladistvým,
- o) prodá, podá nebo jinak umožní užití tabákového výrobku osobě mladší 18 let nebo neodepře jejich prodej fyzické osobě, o níž lze mít pochybnost, že splňuje podmínku věku.

2. V § 30 se na konci odstavce 2 doplňuje věta: „Za přestupek podle odstavce 1 písm. l) a m) lze uložit pokutu do 1 000 Kč, za přestupek podle odstavce 1 písm. k) lze uložit pokutu do 10 000 Kč, za přestupek podle odstavce 1 písm. n) lze uložit pokutu do 20 000 Kč a za přestupek podle odstavce 1 písm. o) lze uložit pokutu do 30 000 Kč.“.

^{3o)} Zákon č. /2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky a o změně souvisejících zákonů.“.

ČÁST TŘETÍ
Změna zákona č. 353/2003 Sb.

§ 15

Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění zákona č. 479/2003 Sb., zákona č. 237/2004 Sb., zákona č. 13/2004 Sb., zákona č. 558/2004 Sb. a zákona č. 693/2004 Sb., se mění takto:

V § 133 se vkládá nový odstavec 4, který včetně poznámky pod čarou č. 37 zní:

„(4) Zákaz prodeje tabákových výrobků a lihovin stanovený zvláštními právními předpisy³⁷⁾ zůstává tímto ustanovením nedotčen.

³⁷⁾ Zákon č. /2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky a o změně souvisejících zákonů a zákon č. 37/1989 Sb., o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, ve znění pozdějších předpisů.“

ČÁST ČTVRTÁ
Změna zákona č. 37/1989 Sb.

§ 16

Zákon č. 37/1989 Sb., o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, ve znění zákona č. 425/1990 Sb., zákona č. 40/1995 Sb., zákona č. 299/1997 Sb., zákona č. 190/1999 Sb., zákona č. 132/2000 Sb. a zákona č. 320/2000 Sb., se mění takto:

1. V § 1 odst. 1 se ve větě první a druhé zrušují slova „včetně kouření“.
2. V § 1 odst. 3 se zrušuje poslední věta.
3. V § 1 se odst. 4 zrušuje. Dosavadní odst. 5 se označuje jako odst. 4.
4. V § 2 se zrušují slova „včetně kouření“.
5. V § 3 se v úvodní větě zrušují slova „včetně kouření“.
6. V § 3 písm. a) se zrušují slova „a kouření“.
7. V § 3 písm. b) se zrušují slova „a kouření“.
8. V § 4 odst. 1 písm. e) a f) se zrušují.
9. V § 5 odst. 1 se zrušují slova „nebo tabákové výrobky“ a „, písm. e)“.
10. V § 7 odst. 1 písm. a) se zrušují slova „včetně kouření“.

11. V § 7 odst. 1 písm. b) se zrušují slova „včetně kouření“.
12. V § 7 odst. 2 se zrušuje poslední věta.
13. V § 7 odst. 3 se zrušují slova „, písm. e) a f)“.
14. V § 9 odst. 1 se zrušují slova „, včetně osob závislých na nikotinu,“.
15. V § 12 odst. 1 se zrušují slova „, e), f) a g)“.
16. V § 12 odst. 2 se zrušují slova „, e) a f) č.6,“.
17. V § 13 odst. 1 se v úvodní větě zrušují slova „včetně kouření“.
18. V § 13 odst. 1 písm. a) se zrušují slova „včetně kouření“.
19. V § 13 odst. 1 písm. b) se zrušují slova „včetně kouření“.
20. V § 13 odst. 2 se v obou větách zrušují slova „včetně kouření“.
21. V § 14 se v úvodní větě zrušují slova „včetně kouření“.
22. V § 14 písm. b) se zrušují slova „a tabákových výrobků“.
23. V § 15 odst. 1 se ve větě první zrušují slova „včetně kouření“.
24. V § 15 odst. 1 písm. a) se zrušují slova „včetně kouření“.
25. V § 15 odst. 1 písm. b) se zrušují slova „a proti kouření“.
26. V § 15 odst. 1 písm. c) se zrušují slova „včetně kouření“.
27. V § 15 odst. 1 písm. g) se zrušují slova „včetně kouření“.
28. V § 15 se odst. 2 zrušuje. Dosavadní odst. 3 se označuje jako odst. 2.
29. V § 15 se v dosavadním odst. 3 zrušují slova „včetně kouření“.

ČÁST PÁTÁ

Změna zákona č. 65/1965 Sb.

§ 17

Zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění zákona č. 88/1968 Sb., zákona č. 153/1969 Sb., zákona č. 100/1970 Sb., zákona č. 146/1971 Sb., zákona č. 20/1975 Sb., zákona č. 72/1982 Sb., zákona č. 111/1984 Sb., zákona č. 22/1985 Sb., zákona č. 52/1987 Sb., zákona č. 98/1987 Sb., zákona č. 188/1988 Sb., zákona č. 3/1991 Sb., zákona č. 297/1991 Sb., zákona č. 231/1992 Sb., zákona č. 231/1992 Sb., zákona č. 264/1992 Sb., zákona č. 590/1992 Sb., zákona č. 37/1993 Sb., zákona č. 74/1994 Sb., zákona č. 74/1994 Sb., zákona č. 118/1995 Sb.,

zákona č. 287/1995 Sb., zákona č. 138/1996 Sb., zákona č. 167/1999 Sb., zákona č. 225/1999 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 238/2000 Sb., zákona č. 257/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 177/2001 Sb., zákona č. 6/2002 Sb., zákona č. 202/2002 Sb., zákona č. 136/2002 Sb., zákona č. 311/2002 Sb., zákona č. 312/2002 Sb., zákona č. 274/2003 Sb., zákona č. 46/2004 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 46/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 563/2004 Sb. a zákona č. 628/2004 Sb., se mění takto:

V § 133 odst. 1 písm. j) poznámka pod čarou č. 24d) zní:

^{24d)} „Například zákon č. /2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky a o změně souvisejících zákonů, vyhláška č. 213/1991 Sb., o bezpečnosti práce a technických zařízení při provozu, údržbě a opravách vozidel.“.

ČÁST ŠESTÁ ÚČINNOST

§ 18

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2006, s výjimkou ustanovení § 4 a § 5, která nabývají účinnosti dnem 1. června 2006.“.

Důvodová zpráva

Obecná část

Kouření je velmi závažným jevem, který má negativní dopad na kvalitu života jednotlivce i celé společnosti. V uplynulých letech byl zaznamenán nárůst spotřeby i snižování věkové hranice uživatelů tabákových výrobků v ČR. Předkládaný návrh zákona je zpracován v souladu s předpisy Evropské unie, současně reaguje na konkrétní stav a trendy specifické pro Českou republiku. Účelem zákona je vytvořit účinné nástroje na ochranu společnosti, a zejména dětí v prenatálním a postnatálním životě i v dospívání, před škodami působenými tabákovými výrobky.

Kouření a další užívání tabáku patří mezi nejrozšířenější toxikomanie. Mechanismus působení psychoaktivní drogy, tj. nikotinu, na nervovou tkáň je obdobný jako u heroínu a kokainu. Farmakologický typ závislosti vzniká u nikotinu, heroínu a kokainu stejně rychle a po expozici obdobným dávkám.

Podceňování nebezpečnosti užívání tabáku, zejména kouření cigaret, provázené negativními zdravotními, hospodářskými a sociálními dopady, a všeobecná tolerance společnosti k jeho užívání činí z tabáku společenskou drogu. Snadná dostupnost tabákových výrobků, především cigaret, a možnost kouřit bez omezení vede k rozvoji behaviorálního typu závislosti: kuřák postupně začlení rituál kouření do běžných denních činností.

Souběžně s vývojem tohoto procesu mění většina kuřáků i ostatní faktory způsobu života, jak prokazují zahraniční i české studie. K nejzávažnějším přídatným rizikům patří vyšší konzumace alkoholu a ostatních drog a zhoršené výživové zvyklosti.

Kouření má závažné zdravotní následky. Je významným rizikovým faktorem pro rozvoj nemocí srdce a cév a zhoubných nádorů: podílí se 25 % na úmrtnosti kardiovaskulární a 30 % na úmrtnosti onkologické. K rakovině plic, která je nejčastějším smrtícím zhoubným nádorem u mužů, přispívá kouření 90 %. Podobně vysoký je podíl kouření na úmrtnosti pro obstrukční nemoci plic (rozedma, chronická bronchitis - cca 80 %).

V České republice se počty dospělých kuřáků pohybují kolem 30 % populace a počet zemřelých na následky kouření odhaduje na 23 tisíc ročně. Polovina z nich pak zemře předčasně v produktivním věku. V relativním přepočtu patří Česká republika k zemím s nejvyšší úmrtností na následky kouření. Kuřáci ztrácejí v průměru 15 let života. K závažným následkům kouření patří poruchy reprodukce, které postihují muže i ženy : trendy výskytu neplodnosti, poruchy těhotenství a vývoje plodu mají vzestupnou tendenci a významně častěji postihují kuřáky. I tyto zahraniční výsledky potvrdily studie u české populace.

Také expozice nekuřáků tabákovému kouři (tzv. pasivní kouření) je spojena s řadou závažných následků, například:

- postižení imunitního systému, zejména u dětí, při dlouhodobém pobytu v zakouřeném prostředí,

- podíl na rozvoji chronických obstrukčních nemocí průdušek a plic a na rozvoji akutního infarktu myokardu,
- častější výskyt některých nádorových onemocnění. Za prokázaný je vliv pasivního kouření na leukémii u dětí a na rakovinu plic u dospělých,
- dyskomfort z nepříjemného zápachu, dráždění sliznic a spojivek, který bývá zdrojem chronického stresu.

Pouhý pobyt v zakouřených prostorách zvyšuje riziko onemocnění rakovinou nebo chronickými problémy dýchacího ústrojí u dospělých asi o 25 % a u dětí o celých 50 %.

Nejkritičtějším obdobím pro vznik a rozvoj kuřáckých návyků a vznik závislosti je věkové rozmezí 11-15 let. Nárůst výskytu pravidelného kuřáctví je v České republice zřetelný již u dospívajících v posledním ročníku základní školy (z 19,9 % v roce 1998 na 29,7 % v roce 2002). Denní kouření udávalo mezi studenty 1. ročníku středních škol v roce 1999 již 30,3 % . Česká republika se tak v evropském měřítku řadí mezi státy s nejvyšším počtem šestnáctiletých kuřáků (chlapci na 4. místě, děvčata na třetím místě). Také vyšší riziko vzniku rakoviny plic mají ti kuřáci, kteří začali kouřit ve věku před dosažením 20 let. V současné době se 83 % dětí domnívá, že cigarety si mohou opatřit zcela legálně. Nejvýznamnějšími faktory, které zvyšují riziko kouření mládeže, jsou průmyslová reklama (v roce 1998 přesáhly celkové výdaje na reklamu tabákových výrobků v ČR 500 mil. Kč, druhou největší zahraniční investici v ČR po roce 1989 realizovala společnost Philip Morris do výroby cigaret), snadný přístup k tabákovým výrobkům a jejich nízké ceny.

Zastavení šíření tabakismu a začátku kouření ve stále nižším věku je hlavní prioritou Světové zdravotnické organizace (WHO). Důkazem je Rámcová úmluva o kontrole tabáku, na jejíž přípravě se podílela i Česká republika.

K úspěšnému naplnění těchto cílů patří komplex mnoha opatření. K řadě z nich musí přispět stát funkční legislativou, cenovou politikou, podporou protikuřácké výchovy populace, především dětí a mládeže, důslednou ochranou nekuřáků před pasivním kouřením a poskytnutím účinné léčby kuřákům, kteří se svého návyku chtějí zbavit.

II. Rozbor stávající právní úpravy a vyhodnocení současného stavu

Současná právní úprava týkající se ochrany společnosti před důsledky užívání legálních i nelegálních drog již zdaleka neodpovídá celospolečenským potřebám a dostatečným způsobem nezohledňuje postoj vyspělých zemí Evropské unie k této problematice a nebere v úvahu současné mezinárodní dokumenty, k nimž se Česká republika zavázala.

III. Hlavní principy navrhované právní úpravy

Nová právní úprava je založena na těchto základních principech:

- snížení dostupnosti tabákových výrobků a poptávky po nich zavedením pravidel pro jejich prodej a šíření a opatření na ochranu veřejnosti včetně sankcí za jejich nedodržení,
- zákaz kouření na veřejných místech a pracovištích,
- mírnění škod působených užíváním tabáku,
- stanovení činností (prevence, intervence, léčba, represe) jednotlivých orgánů při řešení problémů spojených s užíváním tabákových výrobků.

IV. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navržená právní úprava není v rozporu s ústavním pořádkem České republiky ani s ústavně zakotvenými lidskými právy a svobodami. Je zpřesněním a aktualizací současné právní úpravy.

V. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhované řešení je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, i se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z Evropské dohody. Předkládaný návrh je v souladu s Rámcovou úmluvou o kontrole tabáku, která byla připravena na půdě Světové zdravotnické organizace za podpory všech členských států Evropské unie a ke které se v červnu 2003 připojila také Česká republika.

VI. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad a nároky na státní rozpočet a systém veřejného zdravotního pojištění

Schválením zákona nevzniknou pro státní rozpočet žádné zvýšené finanční nároky. Financování preventivních programů a opatření směřujících ke snížení škod působených tabákovými výrobky provedou jednotlivé instituce v rámci svých rozpočtových kapitol a za podpory Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky z kapitoly VPS – protidrogová politika.

Očekává se, že účinná ochrana před škodami působenými tabákovými výrobky se v hospodářské rovině projeví pozitivně např. ve:

- snížení výdajů ze systému zdravotního pojištění, a to v důsledku poklesu nemocnosti způsobené úrazy, onemocněním srdce a cév, plic, jaterními onemocněními, infekčními nemocemi, zhoubnými nádory, duševními poruchami atd. (V České republice bylo v roce 1999 **vynaloženo** celkem 22 miliard 989 miliónů Kč na nemocniční léčení chorob vyvolaných kouřením - Lékařské informační centrum, červen 2001),
- nižší spotřeba tabákových výrobků pozitivně ovlivní produktivitu práce.

Dle odhadů Světové banky jsou výdaje, které každoročně musí být vynaloženy na částečnou úhradu následků kuřáctví (léčebné výdaje, nižší produktivita práce, ekologické škody) přinejmenším 10 krát vyšší než příjem z prodeje a zdanění tabákových výrobků. Prevence a zabránění vzniku škod působených tabákovými výrobky je tak pro stát velmi rozumnou investicí.

VII. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s právem Evropských společenství

Navrhovaný předpis je plně slučitelný s právními předpisy Evropských společenství, protože daná problematika není právem ES upravena a ani není jinak dotčeno primární nebo sekundární právo ES. Do návrhu zákona byly zapracovány nezávazné právní předpisy ES, kterými jsou především Rezoluce Rady ministrů zdravotnictví EU č.89/c 189/01, Usnesení Rady ze dne 26. listopadu 1996 o omezování kouření v Evropském společenství a Závěry Rady ze dne 18. listopadu 1999 o omezování spotřeby tabáku, obsahující významné zásady pro provádění opatření vedoucích ke snižování škod působených tabákovými výrobky.

Vzhledem k předpokládané novelizaci vyhlášky ministerstva zemědělství č.325/1997 Sb., je v navrhovaném zákoně použita definice tabákového výrobku, resp. tabáku, která odpovídá definici tabákového výrobku použité ve Směrnici rady 2001/37/EC o sblížení zákonů, právních a správních předpisů členských států o výrobě, uvádění na trh a prodeji tabákových výrobků.

Na oblast tabáku se vztahují také další právní předpisy ES, které již byly nebo v nejbližší době budou promítnuty do právního řádu České republiky.

Jedná se především o oblast označování tabákových výrobků, která je upravena vyhláškou ministerstva zemědělství č. 325/1997Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o potravinách a tabákových výrobcích; právní předpisy týkající se obsahu dehtu v cigaretách; oblast regulace reklamy, která je svěřena do kompetence ministerstva průmyslu a obchodu; otázka zákazu kouření na pracovišti, která je upravena zákoníkem práce.

Navrhovaná právní úprava zohledňuje také nezávazné právní předpisy ES, kterými jsou především Rezoluce Rady ministrů zdravotnictví EU č. 89/C 189/01, usnesení Rady ze dne 26. listopadu 1996 o omezování kouření v Evropském společenství a Závěry Rady ze dne 18. listopadu 1999 o omezování spotřeby tabáku, a které obsahují významné zásady pro provádění opatření vedoucích ke snížení škod působených tabákovými výrobky.

Navrhovaná úprava je v souladu s ustanoveními Smlouvy o založení ES o volném pohybu zboží, neboť zamýšlená opatření buď nejsou překážkami omezujícími volný pohyb zboží, nebo patří mezi ta omezení, která jsou ospravedlnitelná veřejnou ochranou zdraví ve smyslu nutných požadavků zakotvených v judikatuře Cassis de Dijon.

Zvláštní část

K § 2

Vymezují se pojmy pro účely zákona, a to tak, aby byly vyjasněny definice používané dále v textu zákona a směřující k jednoznačnému výkladu jednotlivých ustanovení zákona, upřesnění znění, a tím i správné aplikaci zákona v praxi.

K § 3 až 6

Vymezují se prodejní místa, ve kterých lze tabákové výrobky a tabákové potřeby prodávat. Je kladen důraz na omezení dostupnosti tabákových výrobků. Zakazují se a omezují se takové formy prodeje, které neumožňují kontrolu věku kupujícího. Hlavním cílem je prevence vzniku závislosti na nikotinu u dětí a mladistvých. Dostupnost tabákových výrobků je snižována rovněž povolením prodeje pouze v prodejnách určených k prodeji zboží podle zvláštního předpisu, bez možnosti samoobsluhy (včetně nepřenosných stánků s prodejem tisku). Tabákové výrobky lze také prodávat v ubytovacích zařízeních, ovšem s výjimkou zařízení určených k ubytování dětí a mládeže.

K § 7

Stanovují se povinnosti pro prodejce tabákových výrobků a tabákových potřeb. Za porušení těchto povinností stanoví zákon odpovídající sankce (viz § 13 a 14 návrhu zákona).

K § 8 až 9

Navrhované ustanovení uvádí místa, kde platí zákaz kouření. Jedná se o uzavřené prostory přístupné veřejnosti, jako jsou prostředky veřejné dopravy, veřejnosti přístupné budovy související s veřejnou dopravou, nástupiště, čekárny, přístřešky zastávek veřejné silniční dopravy apod., dále o uzavřené zábavní prostory jako jsou kina, divadla, výstavní sítě atd. a dále o všechna pracoviště. Toto ustanovení má vytvořit základy proto, aby na místech veřejně přístupných a na místech, kde občané tráví volné chvíle a konzumují služby tohoto typu, bylo zdravější a kulturnější prostředí tak, jak je tomu běžně ve většině evropských zemí.

Zakazuje se kouření na všech pracovištích, jako ochrana zaměstnanců i klientů (hostů, konzumentů poskytovaných služeb atd.).

Zákazem je sledována ochrana nekuřáků před pasivním kouřením.

Z důvodu jednoznačného výkladu zákona se stanoví grafické rozměry značky zákazu kouření.

K § 10

Zakotvují se subjekty zajišťující za realizaci preventivních opatření v rámci své kompetence.

K § 11

Zavádí se povinnost zdravotnických pracovníků provést při výkonu svého povolání včasnou diagnostiku škodlivého užívání tabáku u osob, které jej rizikově nebo škodlivě užívají.

K § 12

Ustanovení nově upravuje typy odborné péče o problémové uživatele a osoby závislé na návykových látkách s konkrétním stanovením poskytovatelů odborné péče.

K § 13

Ustanovení uvádí taxativní výčet jednání právnické osoby, která naplňují skutkovou podstatu správních deliktů. Současně se uvádějí pokuty a jejich výše. Ustanovení též uvádí některé náležitosti ukládání pokut (například stanoví ukládající subjekt, lhůtu pro jejich uložení). Návrh zákona vymezuje subjekty, které jsou oprávněny kontrolovat povinnosti stanovené zákonem a ukládat pokuty.

K § 14 až 17

V uvedených ustanoveních formou přímé novely příslušných zákonů jsou promítnuty změny vyplývající z návrhu předloženého zákona. Jedná se o

- zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, pozdějších předpisů,
- zákon č. 37/1989 Sb., o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

K § 18

Návrh zákona předpokládá účinnost dnem 1. ledna 2006 s tím, že ustanovení § 4 a § 5 by nabyly účinnosti až dnem 1. června 2006.

Důvodem pro výjimku ve stanovení odkladu účinnosti pro zákaz prodeje tabákových výrobků a tabákových potřeb pomocí automatů a prodeje výrobků napodobujících tvar a vzhled tabákových výrobků nebo tabákových potřeb ve formě potravinářských výrobků nebo hraček je vytvoření časového prostoru umožňujícího minimalizaci finančně-ekonomických ztrát při přechodu na jiný podnikatelský program.

Josef Janeček v.r.

Vladimír Říha v.r.

Jiří Hanuš v.r.

Jan Kasal v.r.

Tomáš Kvapil v.r.

Josef Vícha v.r.

Michaela Šojdrová v.r.

Jan Škopík v.r.

Ivo Vykydal v.r.

Vilém Holáň v.r.

Ludvík Hovorka v.r.

Jaroslav Krákora v.r.

Břetislav Petr v.r.

Robin Böhnisch v.r.

Josef Mikuta v.r.

František Strnad v.r.

Alfréd Michalík v.r.

Úplná znění novelizovaných zákonů

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění zákona č. 337/1992 Sb., zákona č. 344/1992 Sb., zákona č. 359/1992 Sb., zákona č. 67/1993 Sb., zákona č. 290/1993 Sb., zákona č. 134/1994 Sb., zákona č. 82/1995 Sb., zákona č. 237/1995 Sb., zákona č. 279/1995 Sb., zákona č. 289/1995 Sb., zákona č. 112/1998 Sb., zákona č. 168/1999 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 121/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 151/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 361/2000 Sb., zákona č. 370/2000 Sb., nálezů Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 52/2001 Sb., zákona č. 164/2001 Sb., zákona č. 254/2001 Sb., zákona č. 265/2001 Sb., zákona č. 273/2001 Sb., zákona č. 274/2001 Sb., zákona č. 312/2001 Sb., zákona č. 6/2002 Sb., zákona č. 62/2002 Sb., zákona č. 78/2002 Sb., zákona č. 216/2002 Sb., zákona č. 259/2002 Sb., zákona č. 285/2002 Sb., zákona č. 311/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 218/2003 Sb., zákona č. 274/2003 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 47/2004 Sb., zákona č. 501/2004 Sb., zákona č. 559/2004 Sb. a zákona č. 586/2004 Sb.

(Úplné znění zákona – nový text vyznačen tučně, zrušovaný přeškrtnutím)

§ 30

Přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi

(1) Přestupku se dopustí ten, kdo

- a) prodá, podá nebo jinak umožní požití alkoholického nápoje osobě zjevně ovlivněné alkoholickým nápojem nebo jinou návykovou látkou, osobě mladší osmnácti let nebo osobě o níž ví, že bude vykonávat zaměstnání nebo jinou činnost, při níž by mohla ohrozit zdraví lidí nebo poškodit majetek,
- b) neoprávněně prodá, podá nebo jinak umožní druhé osobě škodlivé užívání jiné návykové látky než jsou omamné látky, psychotropní látky a alkohol,
- c) se nepodrobí opatření postihujícímu nadměrné požívání alkoholických nápojů nebo užívání jiných návykových látek,
- d) úmyslně vyrobí líh nebo destilát bez povolení anebo úmyslně líh nebo destilát bez povolení vyrobený přechovává nebo uvádí do oběhu,
- e) úmyslně umožňuje požívání alkoholických nápojů nebo užívání jiných návykových látek než látek omamných a psychotropních osobě mladší osmnácti let, ohrožuje-li tím její tělesný nebo mravní vývoj,
- f) umožní neoprávněně požívání omamných a psychotropních látek osobě mladší osmnácti let, nejde-li o čin přísněji trestný,
- g) požije alkoholický nápoj nebo užije jinou návykovou látku, ačkoliv ví, že bude vykonávat zaměstnání nebo jinou činnost, při níž by mohl ohrozit zdraví lidí nebo poškodit majetek,
- h) po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky vykonává činnost uvedenou v písmenu g),
- ch) ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil požitím alkoholického nápoje nebo užitím jiné návykové látky, vykonává činnost uvedenou v písmenu g),
- i) při výkonu činnosti, při níž by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí anebo poškodit majetek, se odmítne

1. podrobit dechové zkoušce,

2. podrobit lékařskému vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem v případě, že dechová zkouška byla pozitivní, nebo
3. podrobit lékařskému vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněn jinou návykovou látkou, ač má povinnost takové zkoušce nebo vyšetření se podrobit a není to spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví, nebo
- j) neoprávněně přechovává v malém množství pro svoji potřebu omamnou nebo psychotropní látku,
- k) prodá jednotlivé cigarety, neuzavřené jednotlivé balení cigaret nebo balení s menším počtem cigaret než je stanoveno zvláštním předpisem³⁰⁾,
- l) kouří na místech zákonem zakázaných,**
- m) prodá výrobek podobný tabákovému výrobku nebo tabákové ve formě potravinářského výrobku nebo hračky,**
- n) prodá tabákový výrobek nebo tabákovou potřebu v zařízení nebo na akci určených dětem a mladistvým,**
- o) prodá, podá nebo jinak umožní užití tabákového výrobku osobě mladší 18 let nebo neodepře jejich prodej fyzické osobě, o níž lze mít pochybnost, že splňuje podmínku věku.**

(2) Za přešupek podle odstavce 1 písm. a) až d) lze uložit pokutu do 3000 Kč, za přešupek podle odstavce 1 písm. e) až g) pokutu do 5000 Kč a zákaz činnosti do šesti měsíců, za přešupek podle odstavce 1 písm. h) pokutu do 10 000 Kč a zákaz činnosti do jednoho roku, za přešupek podle odstavce 1 písm. ch) a i) pokutu do 15 000 Kč a zákaz činnosti do dvou let a za přešupek podle odstavce 1 písm. j) pokutu do 15 000 Kč. **Za přešupek podle odstavce 1 písm. l) a m) lze uložit pokutu do 1 000 Kč, za přešupek podle odstavce 1 písm. k) lze uložit pokutu do 10 000 Kč, za přešupek podle odstavce 1 písm. n) lze uložit pokutu do 20 000 Kč, za přešupek podle odstavce 1 písm. o) lze uložit pokutu do 30 000 Kč.**

³⁰⁾ **Zákon č. /2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky a o změně souvisejících zákonů.**

Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění zákona č. 479/2003 Sb., zákona č. 237/2004 Sb., zákona č. 13/2004 Sb., zákona č. 558/2004 Sb. a zákona č. 693/2004 Sb.

(Úplné znění zákona – nový text vyznačen tučně, zrušovaný přeškrtnutím)

§ 133

Zákaz prodeje

(1) Na tržištích, v tržnicích a mimo provozovny určené k prodeji zboží a poskytování služeb kolaudačním rozhodnutím podle zvláštního právního předpisu,³⁶⁾ je prodej tabákových výrobků a lihovin zakázán.

(2) Tabákové výrobky lze prodávat mimo provozovny uvedené v odstavci 1 ve stáncích s prodejem denního tisku. Prodej cigaret a tabáku je v tomto druhu stáneků povolen pouze v jednotkových baleních určených k přímé spotřebě, na kterých je umístěna tabáková nálepka.

(3) Tabákové výrobky v jednotkovém balení a lihoviny lze prodávat mimo provozovny uvedené v odstavci 1 také ve stáncích s občerstvením. Ve stáncích s občerstvením je možno prodávat i rozlévané lihoviny.

(4) Zákaz prodeje tabákových výrobků a lihovin stanovený zvláštními právními předpisy³⁷⁾ zůstává tímto ustanovením nedotčen.

³⁶⁾ Zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánu a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

³⁷⁾ **Zákon č. /2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky a o změně souvisejících zákonů a zákon č. 37/1989 Sb., o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, ve znění pozdějších předpisů**

Zákon č. 37/1989 Sb., o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, ve znění zákona č. 425/1990 Sb., zákona č. 40/1995 Sb., zákona č. 299/1997 Sb., zákona č. 190/1999 Sb., zákona č. 132/2000 Sb. a zákona č. 320/2000 Sb.

(Úplné znění zákona – nový text vyznačen tučně, zrušovaný přeškrtnutím)

37/1989

ZÁKON

České národní rady

ze dne 28.března 1989

o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi

Česká národní rada se usnesla na tomto zákoně:

Č Á S T P R V N Í

Základní ustanovení

§ 1

(1) Alkoholismus a jiné toxikomanie ~~včetně kouření~~ jsou negativní jevy způsobující značné společenské škody, zejména poškozování zdraví občanů. Všechny orgány a organizace, jakož i občané, kteří prodávají zboží nebo poskytují jiné služby,¹⁾ jsou povinni chránit občany i společnost před škodlivými účinky alkoholismu a jiných toxikomanií včetně kouření,

odstraňovat jejich příčiny a následky a vytvářet tím příznivější předpoklady pro další rozvoj socialistické společnosti.

(2) Alkoholickými nápoji podle tohoto zákona jsou lihoviny, destiláty, víno, pivo a jiné nápoje, které obsahují více než 0,75 objemového procenta alkoholu.

(3) Jinými návykovými látkami než alkohol podle tohoto zákona jsou omamné látky,²⁾ psychotropní látky³⁾ a ostatní chemické látky, jejichž užívání může vyvolat závislost osob na nich, poškozují zdraví a vede k jiné toxikomanii než alkoholismu. ~~**Pokud není v tomto zákoně výslovně stanoveno jinak, nepovažuje se pro účely tohoto zákona nikotin za jinou návykovou látku.**~~

~~**(4) Kouření je zvláštní druh toxikomanie, který škodlivě působí na zdraví kuřáků i nekuřáků bezprostředně vystavených účinkům kouření.**~~

(4) Osobou závislou na alkoholu nebo na jiné návykové látce podle tohoto zákona je osoba, která není schopna se natrvalo zdržet nadměrného nebo jinak škodlivého požívání alkoholických nápojů nebo užívání jiných návykových látek a tím si způsobuje vážnou poruchu na zdraví nebo vážně narušuje společenské vztahy.

1) Nařízení vlády České socialistické republiky č. 1/1988 Sb., o prodeji zboží a poskytování jiných služeb občany na základě povolení národního výboru.

2) Příloha č. 3 nařízení vlády ČSR č. 192/1988 Sb., o jedech a některých jiných látkách škodlivých zdraví.

3) Příloha č. 4 nařízení vlády ČSR č. 192/1988 Sb.

ČÁST DRUHÁ

Prostředky ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi a povinnosti organizací a občanů

§ 2

Způsob ochrany

Ochrana před alkoholismem a jinými toxikomaniemi ~~**včetně kouření**~~ se uskutečňuje zejména výchovou, omezujícími opatřeními, ošetřením v protialkoholní záchytné stanici, léčebně preventivní péčí, sociální péčí, ukládáním pokut podle tohoto zákona a postihem podle jiných právních předpisů.

§ 3

Výchova

Výchova k ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi ~~**včetně kouření**~~ se uskutečňuje zejména:

- a) objasňováním škodlivosti nadměrného nebo jinak škodlivého požívání alkoholických nápojů, užívání jiných návykových látek ~~a~~ **kouření**,
b) vzděláváním a působením na děti a mládež ve školách a školských zařízeních zaměřeném na škodlivost požívání alkoholických nápojů, užívání jiných návykových látek ~~a~~ **kouření**,
c) vysvětlováním zásad zdravého způsobu života a vedením ke zdraví prospěšnému využívání volného času dětí, mládeže a dospělých,
d) propagací požívání nealkoholických nápojů.

Omezující opatření

§ 4

- (1) Zakazuje se
- a) prodávat nebo podávat alkoholické nápoje, anebo jinak umožňovat jejich požívání
1. osobám mladším 18 let,
 2. ve zdravotnických zařízeních,
 3. osobám zjevně ovlivněným alkoholickým nápojem nebo jinou návykovou látkou,
 4. osobám řídícím motorová nebo silniční nemotorová vozidla a ostatním osobám uvedeným v § 6 odst. 1 k bezprostřednímu požití,
 5. při sportovních podnicích,
 6. při kulturních podnicích a tanečních zábavách určených pro mládež,
 7. při veřejných shromážděních, kulturních podnicích a tanečních zábavách s výjimkou piva a vína,
 8. v prostředcích určených výlučně pro vnitrostátní hromadnou dopravu osob a v prostorách souvisejících s touto dopravou určených pro cestující, a to i v restauracích, bufetech a v jídelnách, lůžkových a lehátkových vozech s výjimkou piva nejvýše desetistupňového,
 9. v závodních jídelnách, kantýnách a bufetech a v ostatních prodejnách v prostorách organizací s výjimkou nízkostupňového piva,
- b) vyrábět podomácku líh, destiláty a jiné návykové látky nebo upravovat jejich složky k toxikomanickým účelům,
- c) prodávat jiné návykové látky a výrobky je obsahující mimo prodejny, které jsou k tomu oprávněny, nebo jinak umožňovat jejich škodlivé užívání,
- d) vstupovat do prostorů a prostředků vnitrostátní hromadné dopravy osobám zjevně ovlivněným alkoholickým nápojem nebo jinou návykovou látkou, pokud ohrožují nebo mohou ohrozit bezpečnost nebo plynulost dopravního provozu nebo veřejný pořádek nebo vzbuzují veřejné pohoršení,
- ~~e) prodávat tabákové výrobky osobám mladším 18 let,~~
- ~~f) kouřit~~
- ~~1. v prostředcích osobní železniční dopravy s výjimkou vyhrazených vozů a v prostředcích ostatní vnitrostátní hromadné dopravy osob a v uzavřených prostorách souvisejících s touto dopravou určených pro cestující,~~
- ~~2. při práci, jestliže v důsledku kouření může dojít k bezprostřednímu ohrožení života, zdraví nebo majetku,~~
- ~~3. na schůzích, poradách a jednáních konaných v uzavřených prostorách,~~
- ~~4. v pracovních místnostech, kde účinkům kouření jsou vystaveni nekuřáci,~~
- ~~5. ve zdravotnických zařízeních, ve školách, v kulturních a uzavřených sportovních zařízeních s výjimkou prostor pro kouření vyhrazených,~~

~~6. v prostorách zařízení společného stravování s výjimkou těch, které jsou vyhrazené pro kuřáky; tam, kde není stavebně oddělená jídelna pro kuřáky, zakazuje se kouřit v době určené pro podávání snídaní, obědů a večeří.~~

(2) Zákaz požívání alkoholických nápojů a zneužívání jiných omamných prostředků pracovníky na pracovištích organizace a v pracovní době i mimo tato pracoviště stanoví zvláštní předpis.4)

(3) Obec v samostatné působnosti mohou obecně závaznou vyhláškou omezit nebo zakázat:
a) v určitých dnech nebo hodinách nebo na určitých místech prodej a podávání alkoholických nápojů nebo tabákových výrobků v zařízeních veřejného stravování, v prodejnách potravin nebo na jiných veřejně přístupných místech,
b) zrušeno
c) prodej jiných návykových látek nebo výrobků je obsahujících v prodejnách k tomu oprávněných osobám mladším 18 let.

4) § 135 odst. 2 písm. b) zákoníku práce.
§ 34 nařízení vlády Československé socialistické republiky č. 223/1988 Sb., kterým se provádí zákoník práce.

§ 5

(1) Každý, kdo prodává nebo podává alkoholické nápoje, jiné návykové látky a výrobky je ~~obsahující nebo tabákové výrobky~~, na něž se vztahují zákazy obsažené v § 4 odst. 1 písm. a) č. 1 ~~, písm. e)~~ a v § 4 odst. 3 písm. c), je povinen odepřít jejich podání nebo prodej osobě, o níž lze mít pochybnost, že splňuje podmínku věku, pokud ji neprokáže úředním dokladem.

(2) Zákonní zástupci nezletilých a osoby, do jejichž péče byli nezletilí svěřeni, jsou povinni dbát dodržování zákazů týkajících se nezletilých obsažených v § 4.

§ 6

(1) Osoba, která vykonává činnost, při níž by mohla ohrozit život nebo zdraví lidí nebo poškodit majetek, nesmí požívat alkoholické nápoje nebo užívat jiné návykové látky při výkonu této činnosti nebo před jejím vykonáváním, jestliže by ještě v průběhu této činnosti mohla být pod jejich vlivem.

(2) Osoba uvedená v odstavci 1 je povinna podrobit se na výzvu vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněna alkoholem nebo jinou návykovou látkou. Vyšetření na alkohol se provádí dechovou zkouškou, a je-li výsledek pozitivní, i lékařským vyšetřením zejména odběrem a vyšetřením krve. Vyšetření na návykové látky se provádí lékařským vyšetřením zejména odběrem a vyšetřením moče, popřípadě slin a krve.

(3) Je-li pro vyšetření třeba odebrat krev, je osoba uvedená v odstavci 1 povinna strpět, aby jí lékař nebo odborný zdravotnický pracovník odebral krev, pokud to není spojeno s nebezpečím pro její zdraví.

(4) Vyzvat k vyšetření jsou oprávněni v rámci své působnosti příslušníci Sboru národní bezpečnosti, Sboru nápravné výchovy České socialistické republiky, Sboru ozbrojené ochrany

železnic, Sboru ozbrojené ochrany letišť, orgány federálního ministerstva národní obrany a příslušné orgány státní správy nebo ošetřující lékař.

(5) Vyšetření na výzvu podle odstavce 2 je povinna se podrobit i jiná osoba než uvedená v odstavci 1, je-li dáno důvodné podezření, že přivodila sobě nebo jinému újmu na zdraví v souvislosti s požitím alkoholického nápoje nebo užitím jiné návykové látky.

(6) Povinnost pracovníků podrobit se vyšetření, které provádí organizace, k níž je pracovník v pracovněprávním nebo obdobném vztahu, nebo příslušný orgán státní správy, aby zjistili, zda pracovníci nejsou pod vlivem alkoholu nebo jiných omamných prostředků, stanoví zvláštní předpisy.⁵⁾

5) § 135 odst. 2 písm. g) zákoníku práce.

§ 7

Úkoly organizací

(1) Organizace jsou povinny:
a) přijímat opatření k ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi ~~včetně kouření~~ a kontrolovat jejich plnění,
b) zabývat se návrhy, připomínkami a doporučeními orgánů, které řídí ochranu před alkoholismem a jinými toxikomaniemi ~~včetně kouření~~,
c) kontrolovat dodržování zákazů a omezení obsažených v § 4.

(2) Nejde-li o lihoviny, destiláty, víno nebo pivo, jsou výrobní organizace povinny výrazně vyznačovat na obalu svých výrobků, které jsou určeny k požívání a obsahují více než 0,75 objemového procenta alkoholu, údaje o množství alkoholu ve výrobku. ~~Na obalech tabákových výrobků jsou povinny upozornit na škodlivost kouření.~~

(3) Organizace a občané, kteří prodávají zboží nebo poskytují jiné služby,¹⁾ na něž se vztahují zákazy a omezení obsažené v § 4 odst. 1 písm. a) č. 1 až 6, ~~písm. e) a f)~~ a v odstavci 3 písm. a) a c), jsou povinni upozornit na ně veřejnost výrazným označením.

1) Nařízení vlády České socialistické republiky č. 1/1988 Sb., o prodeji zboží a poskytování jiných služeb občany na základě povolení národního výboru.

§ 8

Ošetření v protialkoholní záchytné stanici

(1) Osoba, která se požitím alkoholického nápoje uvedla do stavu vzbuzujícího veřejné pohoršení nebo do stavu, v němž bezprostředně ohrožuje sebe, svou rodinu nebo jiné osoby, veřejný pořádek nebo majetek, je povinna podrobit se lékařskému vyšetření a podle jeho závěru i ošetření v protialkoholní záchytné stanici na dobu nezbytnou k vymizení alkoholického opojení. Tato osoba je též povinna podrobit se podle závěru lékařského vyšetření odběru krve (§ 6 odst. 3), zúčastnit se výchovy k ochraně před alkoholismem a uhradit náklady na dopravu, vyšetření a ošetření v protialkoholní záchytné stanici.

(2) Vyzvat k lékařskému vyšetření podle odstavce 1 jsou oprávněni příslušníci sborů a orgány uvedené v § 6 odst. 4, jakož i ošetřující lékař.

(3) Protialkoholní záchytná stanice je zařízením kraje na úseku zdravotnictví, které podle potřeby zřizuje a spravuje kraj v samostatné působnosti.

(4) Ošetření osoby uvedené v odstavci 1 je protialkoholní záchytná stanice povinna oznámit příslušnému zdravotnickému zařízení, a jde-li o osobu mladší 18 let, též jejímu zákonnému zástupci, popřípadě jiné osobě odpovědné za její výchovu.

(5) Dopravu osob uvedených v odstavci 1 do protialkoholní záchytné stanice zajišťují krajské úřady prostřednictvím zdravotnické záchranné služby nebo dopravní zdravotnické služby a dále zajišťují zdravotnickou záchrannou službu, pokud není zabezpečována nestátními subjekty, a to prostřednictvím zařízení, kde je kraj zřizovatelem, když je to ze zdravotního hlediska potřebné, v ostatních případech prostřednictvím útvarů Policie České republiky, které v případě potřeby spolupůsobí při zabezpečování potřeby ošetření těchto osob.

(6) Podrobnosti o zřizování, správě a činnosti protialkoholních záchytných stanic, o způsobu vyšetření a ošetření v nich, o způsobu dopravy podle odstavce 5, o úhradě nákladů podle odstavce 1 a o oznamovací povinnosti podle odstavce 4 stanoví ministerstvo zdravotnictví a sociálních věcí České socialistické republiky vyhláškou.

§ 9

Léčebně preventivní péče

(1) Osobám závislým na alkoholu nebo na jiné návykové látce, ~~včetně osob závislých na nikotinu,~~ se poskytuje léčebně preventivní péče ve zdravotnických zařízeních, jestliže to vyžaduje jejich zdravotní stav.

(2) Osobám závislým na alkoholu nebo na jiné návykové látce, které se léčebně preventivní péči dobrovolně nepodrobí nebo ji odmítají anebo poskytovanou péči ztěžují, se uloží povinnost podrobit se ambulantní péči; jestliže by tato péče nebyla účelná nebo se ukázala neúčinnou anebo jestliže se tyto osoby odmítají dobrovolně podrobit ústavní péči, uloží se jim povinnost podrobit se ústavní péči. Povinnost podrobit se ústavní péči opakovaně lze uložit jen tehdy, nejde-li o stav trvalý, léčením neovlivnitelný.

(3) O povinnosti podrobit se ambulantní péči rozhoduje soud z podnětu osob blízkých nebo zdravotnického zařízení, kde je pacient léčen.

(4) zrušen

(5) Zdravotnické zařízení zapisuje osoby závislé na alkoholu nebo na jiné návykové látce do své evidence; o zápisu vyrozumí osobu, jíž se zápis týká.

(6) Způsob poskytování ambulantní a ústavní péče podle odstavců 1 až 5 a způsob vedení evidence osob, jimž se tato péče poskytuje, upraví ministerstvo zdravotnictví a sociálních věcí

České socialistické republiky vyhláškou.

§ 10

Sociální péče

Osobám závislým na alkoholu nebo na jiné návykové látce, jejichž léčení ve zdravotnickém zařízení bylo ukončeno a jsou společensky nepřizpůsobené, nebo jejichž stav vyžaduje sociální péči, se poskytuje sociální péče podle zvláštních předpisů.10)

10) Zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení. Vyhláška federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 149/1988 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení. Zákon č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České socialistické republiky v sociálním zabezpečení.

Vyhláška ministerstva zdravotnictví a sociálních věcí ČSR č. 152/1988 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon České národní rady o působnosti orgánů České socialistické republiky v sociálním zabezpečení.

§ 11

Výplata mzdy nebo odměny za práci jiné osobě

(1) Jestliže osoba závislá na alkoholu nebo na jiné návykové látce nezabezpečuje řádně výživu dětí nebo jiných osob, k nimž má vyživovací povinnost, rozhodne místní národní výbor, komu se má vyplácet mzda nebo jiná odměna za práci nebo její část; místní národní výbor rozhoduje též o změně nebo zrušení takového opatření. Při výplatě dávek nemocenského pojištění a důchodového zabezpečení se postupuje podle zvláštních předpisů.11)

(2) Příjemce mzdy nebo jiné odměny za práci anebo její části, dávky nemocenského pojištění nebo důchodového zabezpečení určený podle odstavce 1 je povinen použít je pouze k úhradě životních potřeb osoby závislé na alkoholu nebo na jiné návykové látce, dětí a jiných osob, k nimž má osoba závislá na alkoholu nebo na jiné návykové látce vyživovací povinnost; jejich použití kontroluje místní národní výbor, který rozhodl podle odstavce 1.

11) § 45 odst. 3 zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců. § 93 zákona č. 103/1964 Sb., o nemocenském zabezpečení družstevních rolníků. § 102 zákona č. 100/1988 Sb.

Zákon č. 117/1966 Sb., o některých důsledcích zanedbávání péče o děti, ve znění pozdějších předpisů.

§ 12

Ukládání pokut

(1) Právnícké osobě, která porušila zákaz, omezení nebo povinnost uvedené v § 4 odst. 1 písm. a), c), ~~e), f) a g)~~, v § 4 odst. 3 a v § 7 odst. 1 písm. c), odst. 2, 3, uloží obecní úřad

pokutu až do výše 50 000 Kčs.

(2) Fyzickým osobám prodávajícím zboží nebo poskytujícím jiné služby,¹⁾ kteří porušili zákaz, omezení nebo povinnost uvedené v § 4 odst. 1 písm. a), c), ~~e) a f) č. 6,~~ v § 4 odst. 3 a v § 7 odst. 3, uloží obecní úřad pokutu až do výše 5 000 Kčs.

(3) Pokutu lze uložit do jednoho roku ode dne, kdy zákaz, omezení nebo povinnost byly porušeny.

(4) Uložením pokuty podle odstavců 1 a 2 zůstává nedotčena odpovědnost organizace, popřípadě jejich pracovníků, a občanů prodávajících zboží nebo poskytujících jiné služby¹⁾ vyplývající ze zvláštních předpisů.

(5) Pokuta je příjmem obce, která ji uložila.

1) Nařízení vlády České socialistické republiky č. 1/1988 Sb., o prodeji zboží a poskytování jiných služeb občany na základě povolení národního výboru.

ČÁST TŘETÍ

Organizace a řízení ochrany před
alkoholismem a jinými toxikomaniemi

§ 13

Ministerstvo zdravotnictví a sociálních věcí
České socialistické republiky

(1) Ochranu před alkoholismem a jinými toxikomaniemi ~~včetně kouření~~ řídí a koordinuje ministerstvo zdravotnictví a sociálních věcí České socialistické republiky. Přitom zejména
a) sleduje, jak orgány a organizace plní úkoly vyplývající pro ně z ustanovení tohoto zákona, předpisů vydaných k jeho provedení a jiných obecně závazných právních předpisů týkajících se ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi ~~včetně kouření~~, jakož i z opatření vlády České socialistické republiky na tomto úseku, a podává jí o tom zprávy,
b) podává vládě České socialistické republiky iniciativní návrhy na koncepci rozvíjení, provádění a kontroly ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi ~~včetně kouření~~ a vyjadřuje se k návrhům na opatření týkající se těchto otázek.

(2) Ministerstvo zdravotnictví a sociálních věcí České socialistické republiky zřizuje jako svůj iniciativní a poradní orgán ve věcech ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi ~~včetně kouření~~ Sbor pro ochranu před alkoholismem a jinými toxikomaniemi. Jeho hlavním posláním je sledovat a hodnotit ochranu před alkoholismem a jinými toxikomaniemi ~~včetně kouření~~ a podávat náměty na zvýšení její účinnosti.

§ 13a

Krajský úřad řídí a koordinuje ochranu před alkoholismem a jinými toxikomaniemi a plní úkoly na úseku státní protidrogové politiky ve svém správním obvodu.

§ 14

Ústřední orgány státní správy

Ústřední orgány státní správy při plnění svých úkolů na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi ~~včetně kouření~~ zejména a) kontrolují, jak orgány a organizace, které patří do jejich působnosti, plní povinnosti vyplývající pro ně z tohoto zákona a z předpisů vydaných k jeho provedení, a vyvozují z jejich neplnění důsledky, b) upravují odměňování pracovníků organizací tak, aby hmotná zainteresovanost nepodporovala prodej alkoholických nápojů ~~a tabákových výrobků~~.

§ 15

Kraje a obce

(1) Ochranu před alkoholismem a jinými toxikomaniemi ~~včetně kouření~~ řídí ve svých územních obvodech kraje a obce v samostatné působnosti. Přitom plní zejména tyto úkoly: a) zabezpečují všestrannou informovanost veřejnosti o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi ~~včetně kouření~~ a účinnou propagaci této ochrany a organizují širokou účast občanů na jejím uskutečňování, b) vytvářejí podmínky pro rozvíjení výchovy občanů ke střídmosti a zdrženlivosti při požívání alkoholických nápojů, proti zneužívání jiných návykových látek ~~a proti kouření~~, c) sledují a vyhodnocují odstraňování příčin jevů, které ohrožují cíle vyplývající z ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi ~~včetně kouření~~, d) činí opatření, aby alkoholismus a jiné toxikomanie nenarušovaly rodinné vztahy nebo zdravý vývoj mládeže, e) zřizují protialkoholní záchytné stanice a zařízení určená k poskytování léčebně preventivní péče a sociální péče osobám závislým na alkoholu nebo jiných návykových látkách, zabezpečují a sledují jejich provoz a činí další opatření potřebná k poskytování takové péče. f) hodnotí účinnost ukládání pokut podle tohoto zákona a činí opatření k důslednému uplatňování postihu podle jiných obecně závazných právních předpisů, g) sledují a kontrolují dodržování ustanovení tohoto zákona, předpisů vydaných k jeho provedení a dalších předpisů týkajících se ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi ~~včetně kouření~~ a činí opatření k odstranění zjištěných nedostatků.

~~(2) Kraje a obce v samostatné působnosti mohou zřizovat při zdravotnických zařízeních, která spravují, protikuřácké poradny. Podrobnosti o zřizování, správě a činnosti protikuřáckých poraden stanoví ministerstvo zdravotnictví a sociálních věcí České socialistické republiky vyhláškou.~~

(2) Ke koordinaci a zabezpečování svých úkolů v ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi ~~včetně kouření~~ mohou kraje v samostatné působnosti a obce zřizovat výbory nebo komise pro ochranu před alkoholismem a jinými toxikomaniemi.

12) § 65 odst. 1 zákona č. 69/1967 Sb., o národních výborech, ve znění pozdějších předpisů (úplné znění č. 140/1988 Sb.).

ČÁST ČTVRTÁ

Společná a závěrečná ustanovení

§ 16

Obecné předpisy o správním řízení¹³⁾ se nevztahují na řízení podle tohoto zákona s výjimkou § 9 odst. 2, 4, 6 a 7, § 11 odst. 1 a § 12 odst. 1, 2, pokud tento zákon nestanoví odchylky.

13) Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

§ 16a

Působnosti stanovené obecnímu úřadu nebo krajskému úřadu podle tohoto zákona jsou výkonem přenesené působnosti.

§ 17

Zrušovací ustanovení

Zrušuje se 1. § 1 až 15 a § 17 a 18 zákona č. 120/1962 Sb., o boji proti alkoholismu, 2. § 10 odst. 4 zákona ČNR č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky, ve znění zákona ČNR č. 60/1988 Sb.

§ 18

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. července 1989.

Kempný v.r.
Pitra v.r.

Zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění zákona č. 88/1968 Sb., zákona č. 153/1969 Sb., zákona č. 100/1970 Sb., zákona č. 146/1971 Sb., zákona č. 20/1975 Sb., zákona č. 72/1982 Sb., zákona č. 111/1984 Sb., zákona č. 22/1985 Sb., zákona č. 52/1987 Sb., zákona č. 98/1987 Sb., zákona č. 188/1988 Sb., zákona č. 3/1991 Sb., zákona č. 297/1991 Sb., zákona č. 231/1992 Sb., zákona č. 231/1992 Sb., zákona č. 264/1992 Sb., zákona č. 590/1992 Sb., zákona č. 37/1993 Sb., zákona č. 74/1994 Sb., zákona č. 74/1994 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 287/1995 Sb., zákona č. 138/1996 Sb., zákona č. 167/1999 Sb., zákona č. 225/1999 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 238/2000 Sb., zákona č. 257/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 177/2001 Sb., zákona č. 6/2002 Sb., zákona č. 202/2002 Sb., zákona č. 136/2002 Sb., zákona č. 311/2002 Sb., zákona č. 312/2002 Sb., zákona č. 274/2003 Sb., zákona č. 46/2004 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 46/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 563/2004 Sb. a zákona č. 628/2004 Sb.

(Úplné znění zákona – nový text vyznačen tučně, zrušovaný přeškrtnutím)

§ 133

Povinnosti zaměstnavatele

(1) Zaměstnavatel je povinen

a) nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával práce, jejichž výkon by neodpovídal jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti,

b) informovat zaměstnance o tom, do jaké kategorie byla jím vykonávaná práce zařazena; kategorizaci prací upravuje zvláštní právní předpis,24c)

c) zajistit, aby práce v případech stanovených zvláštním právním předpisem24c) vykonávali pouze zaměstnanci, kteří mají zdravotní průkaz, kteří se podrobili zvláštnímu očkování nebo mají doklad o odolnosti vůči nákaze,

d) sdělit zaměstnancům, které zdravotnické zařízení jim poskytuje závodní preventivní péči a jakým druhům očkování a jakým lékařským preventivním prohlídkám souvisejícím s výkonem práce jsou povinni se podrobit, umožnit zaměstnancům podrobit se těmto očkováním a účastnit se lékařských preventivních prohlídek a mimořádných preventivních prohlídek v rozsahu stanoveném zvláštními právními předpisy24c) nebo rozhodnutím příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví,

e) zajistit zaměstnancům školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, které doplňují jejich kvalifikační předpoklady a požadavky pro výkon práce, které se týkají jejich práce a pracoviště; pravidelně ověřovat jejich znalost a soustavně vyžadovat a kontrolovat jejich dodržování,

f) zajistit zaměstnancům, zejména zaměstnancům v pracovním poměru na dobu určitou, mladistvým a jejich zákonným zástupcům, podle potřeb vykonávané práce ve vhodných intervalech dostatečné a přiměřené informace a pokyny o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, zejména formou seznámení s riziky, s výsledky vyhodnocení rizik a s opatřeními na ochranu před působením těchto rizik, která se týkají jejich práce a pracoviště. Těhotné a kojící ženy a matky do konce devátého měsíce po porodu je dále povinen seznámit s riziky a jejich možnými účinky na těhotenství nebo kojení a učinit potřebná opatření, včetně opatření, která se týkají snížení rizika duševní a tělesné únavy a jiných druhů tělesné a duševní zátěže spojené s vykonávanou prací, a to po celou dobu, kdy je to nutné k ochraně jejich bezpečnosti nebo jejich zdraví. Informace a pokyny je třeba zajistit zejména při přijetí zaměstnance, při jeho převedení, přeložení nebo změně pracovních podmínek, změně pracovního prostředí, zavedení nebo změně pracovních prostředků, technologie a pracovních postupů,

g) umožnit zaměstnanci nahlížet do evidence, která je o něm vedena v souvislosti se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,

h) zajistit zaměstnancům poskytnutí první pomoci,

i) nepoužívat takového způsobu odměňování prací, při kterém jsou zaměstnanci vystaveni zvýšenému nebezpečí úrazu a jehož použití by vedlo při zvyšování pracovních výsledků k ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců,

j) zajistit dodržování zákazu kouření na pracovištích stanoveného zvláštními právními předpisy.24d)

O školeních, informacích a pokynech vede zaměstnavatel dokumentaci.

(2) Zaměstnavatel je povinen těhotným a kojícím ženám přizpůsobovat na pracovišti prostory pro jejich odpočinek.

(3) Zaměstnavatel je povinen pro zaměstnance se zdravotním postižením^{4b)} zajišťovat na svůj náklad technickými a organizačními opatřeními zejména potřebnou úpravu pracovních podmínek, úpravu pracovišť, zřízení chráněných dílen, zaškolení nebo zaučení těchto zaměstnanců a zvyšování jejich kvalifikace při výkonu jejich pravidelného zaměstnání.

24c) Zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů.

24d) ~~Například zákon č. 37/1989 Sb., ve znění pozdějších předpisů~~ **Například zákon č. /2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky a o změně souvisejících zákonů**, vyhláška č. 213/1991 Sb., o bezpečnosti práce a technických zařízení při provozu, údržbě a opravách vozidel.